

Warszawa, 10-10-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

XI.505.8.2022.JJ

Pani

Anna Schmidt

**Pełnomocnik Rządu ds. Równego
Traktowania**

**Ministerstwo Rodziny i Polityki
Społecznej**

ePUAP

Szanowna Pani Minister,

jako niezależny organ ds. równego traktowania, mając na względzie zadania Pani Minister jako Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania i wypowiedzi, jakie pojawiły się w przestrzeni medialnej¹, chciałbym poinformować o aktualnym stanie postępowań w sprawach ze skarg Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczących uchwał przeciw „ideologii” LGBT, które przyjęte zostały przez niektóre jednostki samorządu terytorialnego w roku 2019 i 2020.

Uprzejmie wyjaśniam, że **wszystkie zaskarżone przez Rzecznika Praw Obywatelskich uchwały zostały uznane przez wojewódzkie sądy administracyjne za podjęte bez podstawy prawnej i nieważne z powodu**

¹ Zob. m.in. wypowiedź Pani Pełnomocnik w publikacji Dziennik Gazeta Prawna 133/2022 r. z dnia 12 lipca 2022 r. [dodatek: Dziennik Gazet Prawna, s. A4].

rażącego naruszenia prawa przez organy je podejmujące². W dniu 28 czerwca 2022 r. Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargi kasacyjne złożone od czterech wyroków wojewódzkich sądów administracyjnych³. Tym samym, **wskazane orzeczenia wojewódzkich sądów administracyjnych stały się prawomocne.**

Sądy administracyjne, rozpatrując te sprawy merytorycznie nie miały wątpliwości, że sformułowane w zaskarżonych uchwałach przeciwko „ideologii” LGBT dyrektywy działania należy ocenić jako **władcze i zobowiązujące**. Zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych uchwała może być więc kwalifikowana jako władcza, nawet jeśli nie ustanawia praw i obowiązków podmiotów prywatnych, ale jeśli zawiera dyspozycje działania dla innych podmiotów w ramach aparatur administracji publicznej⁴. Tym samym twierdzenie, jakoby uchwały te miały stanowić jedynie wyraz osobistych przekonań osób, wchodzących w skład organu kolegiального podejmującego te uchwały, nie znalazło potwierdzenia w orzecznictwie.

W wyrokach wojewódzkich sądów administracyjnych podkreślono, **że nikt, ze względu na swoją orientację seksualną i tożsamość płciową, nie może być dyskryminowany przez władze publiczne, a podejmując tego rodzaju uchwały jednostki samorządu terytorialnego nawoływały do nieprzestrzegania prawa powszechnie obowiązującego.**

Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił z kolei, że: [...] charakter prawny zaskarżonego aktu powinien być rozpatrywany materialnie, tj. **na podstawie jego**

² Zob. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 14 lipca 2020 r., sygn. akt III SA/GI 15/20 (dot. uchwały Rady Gminy Istebna); wyrok WSA w Warszawie z dnia 15 lipca 2020 r., sygn. akt VIII SA/Wa 42/20 (dot. uchwały Rady Gminy Klwów); wyrok WSA w Lublinie z dnia 6 sierpnia 2020 r., sygn. akt III SA/Lu 7/20 (dot. uchwały Rady Gminy Serniki); wyrok WSA w Kielcach z dnia 11 września 2020 r., sygn. akt II SA/Ke 382/20 (dot. uchwały Rady Gminy Osiek); wyrok WSA w Krakowie z dnia 10 stycznia 2022 r., sygn. akt III SA/Kr 976/21 (dot. uchwały Rady Gminy Lipinki); wyrok WSA w Krakowie z dnia 10 stycznia 2022 r., sygn. akt III SA/Kr 975/21 (dot. uchwały Rady Powiatu Tarnowskiego); wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 29 marca 2022 r., sygn. akt II SA/Rz 27/20 (dot. uchwały Rady Gminy Niebylec); wyrok WSA w Lublinie z dnia 9 maja 2022 r., sygn. akt III SA/Lu 312/20 (dot. uchwały Rady Powiatu Ryckiego); wyrok WSA w Lublinie z dnia 9 maja 2022 r., sygn. akt III SA/Lu 240/20 (dot. uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego).

³ W sprawach uchwał: Rady Gminy Serniki, Rady Gminy Osiek, Rady Gminy Istebna oraz Rady Gminy Klwów.

⁴ Por. wyroki NSA: z dnia 1 lutego 2017 r., sygn. akt I OSK 2779/16, op. cit. oraz z dnia 27 września 2017 r., sygn. akt I OSK 1066/17, LEX nr 2371162, w których za władcze uznano stanowiska organów stanowiących deklarujące, że będą stosować się do nieopublikowanych orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego.

treści i skutków, a nie nazwy lub tytułu, również nie na podstawie intencji. Bez znaczenia dla tej oceny pozostaje więc podnoszona przez skarżący kasacyjnie organ okoliczność, że celem radnych było jedynie zajęcie stanowiska w kwestii światopoglądowej, o czym przesądzać miałyby użycie tytułu deklaracja. Rozpatrując bowiem treść zaskarżonej uchwały, należy stwierdzić, że dotyczy ona realizacji zadań publicznych, przypisanych gminie w drodze ustawy⁵.

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, podzielonej przez sądy administracyjne, tzw. **uchwały anty-LGBT ingerują w godność i życie prywatne obywateli, którzy identyfikują się jako osoby LGBT.** Niezależnie od tego, jakie były intencje organów przyjmujących takie uchwały, **społecznym ich skutkiem jest naruszenie godności, czci, dobrego imienia oraz – ściśle związanego z tymi dobrami osobistymi – życia prywatnego określonej grupy mieszkańców jednostki samorządowej, w której przyjęte zostały uchwały.**

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich za moje priorytetowe zadanie uznaję przeciwdziałanie dyskryminacji z jakiegokolwiek przyczyny, w tym ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową. Zobowiązuje mnie do tego zarówno Konstytucja RP, jak i prawo Unii Europejskiej, które – zgodnie z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej⁶ – opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości. Za wskazane uważam zatem **zwrócenie się z apelem do wszystkich jednostek samorządowych, w których nadal obowiązują dyskryminujące uchwały, o podjęcie działań mających na celu ich uchylenie,** co aktualnie planuję zrealizować.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 16 ust. 1 w zw. z art. 17b pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. , t.j. ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą o analizę wyroków sądów administracyjnych zapadłych w sprawach uchwał o przeciwdziałaniu „ideologii” LGBT, a w szczególności ich uzasadnień oraz ich odpowiednie wykorzystania w toku

⁵ Zob. wyroki NSA z dnia 28 czerwca 2022 r., sygn. akt III OSK 3746/21 oraz III OSK 4028/21.

⁶ Dz.U. z 2004 r. nr 90 poz. 864/30.

współpracy z organami samorządu terytorialnego. Ufam, że lektura orzeczeń pozwoli Pani Minister podzielić mój pogląd o tym, że stanowią one przykład stania przez sądy na straży prawa do równego traktowania wszystkich osób przez władze publiczne, co stanowi również priorytet w działalności Pani Minister i Rzecznika Praw Obywatelskich jako centralnych organów odpowiedzialnych za wykonywanie zadań dotyczących realizacji zasady równego traktowania⁷.

Łączę wyrazy szacunku

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/

⁷ Zob. art. 18 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2020 r. poz. 2156, ze zm.).